

**De rol van Risicotaxatie in Besluitvorming over Armoede:
Ervaringen van Hulpverleners bij Enver**
Masterscriptie

Safae Akhiat

525456

Erasmus Universiteit Rotterdam

Erasmus School of Social and Behavioural Sciences

Opvoedvraagstukken in een diverse Samenleving

Scriptiebegeleider

Renske van der Gaag

r.s.vandergaag@essb.eur.nl

Tweede beoordelaar

IJsbrand Leertouwer

leertouwer@essb.eur.nl

01-07-2025

Rotterdam

Woordaaantal: 8.449

Samenvatting

Dit kwalitatieve onderzoek richt zich op hoe hulpverleners van jeugdhulporganisatie Enver de besluitvorming rondom armoede ervaren en welke rol het Actuarieel Risicotaxatie-Instrument voor Jeugdbescherming (ARIJ) daarin speelt. Er zijn semigestructureerde interviews afgenomen met acht hulpverleners uit vier verschillende werkvormen (residentiele zorg, pleegzorg, Enver op School en crisishulp) van Enver in Rotterdam.

De analyse van data is uitgevoerd met behulp van thematische analyse, waarin zowel deductieve als inductieve codering is toegepast. Het *Decision-Making Ecology Model* dient als theoretisch kader voor het onderscheiden van vier beïnvloedende factoren van besluitvorming: casus factoren, hulpverlener factoren, organisatorische factoren en externe factoren.

De resultaten laten zien dat armoede zelden als een op zichzelf staand risico wordt gezien, maar in samenhang met andere factoren wordt gewogen. De ARIJ wordt daarin voornamelijk gebruikt ter structurering of verantwoording van bestaand professioneel oordeel. Hulpverleners ervaren belemmeringen in het bespreken en scoren van armoede, onder andere door schaamte bij ouders, gebrek aan training en onduidelijk beleid. Ook eerdere ervaringen met gezinnen en de beschikbaarheid van externe hulpinzetting beïnvloeden besluitvorming.

Concluderend laat dit onderzoek zien dat risicotaxatie slechts effectief is wanneer structurele, organisatorische en relationele factoren samenkomen. Aanbevolen wordt om hulpverleners gericht te trainen in gespreksvoering over armoede en het invullen van de ARIJ. Ook wordt aangemoedigd om de ARIJ beter te integreren in werkprocessen en aandacht voor financiële stress te versterken in beleid en praktijk.

Trefwoorden: Armoede, Jeugdhulp, hulpverleners, besluitvorming, risicotaxatie

Abstract

This study investigates how youth care professionals at the organization Enver in Rotterdam perceive decision-making around poverty and how the Actuarial Risk assessment Instrument for Youth Protection (ARIJ) supports that process. Semi-structured interviews were conducted with eight professionals from four different service domains (residential care, foster care, school-based support, and crisis intervention).

Data were collected through semi-structured interviews. Thematic analysis was used to analyze the data, combining both deductive and inductive coding. The Decision-Making Ecology Model served as the theoretical framework to distinguish four levels of influence: case-related factors, practitioner-related factors, organizational-related factors, and external factors.

The findings show that poverty is rarely identified as an independent risk factor, but rather as intertwined with broader family issues. The ARIJ is used inconsistently and primarily serves as a tool for structuring or justifying existing professional judgements. Professionals report challenges in addressing and scoring poverty, due to parental shame, lack of training, and ambiguous policy implementation. Previous experiences with families and the availability of external support also influence decision-making.

In conclusion, this study demonstrates that risk assessment is only effective when structural, organizational, and relational conditions are aligned. It is recommended that professionals receive training in discussing poverty, and the use of the ARIJ. It is also important that the ARIJ becomes more clearly integrated in both policy and frontline work.

Keywords: Poverty, Youth care, Decision-making, Risk assessment

In Nederland groeit één op de dertien kinderen op in een gezin met financiële problemen, wat hen blootstelt aan verschillende risicofactoren die hun welzijn beïnvloeden (Kalthoff & Kassenberg, 2020). In Rotterdam is dit aantal nog groter met 18,5% van de bewoners die onder de armoedegrens leven (Centraal Bureau voor de Statistiek, 2023). Armoede is een maatschappelijk probleem, dat veel impact heeft op gezinnen en kinderen. Gezinnen in armoede beschikken over onvoldoende financiële middelen om hen te voorzien in basisbehoeften en om volwaardig deel te kunnen nemen aan de samenleving (Hoff et al., 2019). Echter gaat armoede nog veel verder dan alleen een tekort aan financiële middelen. Het brengt ook psychosociale, emotionele en intergenerationele gevolgen met zich mee (Feldman, 2018). Kinderen uit gezinnen met financiële problemen lopen een verhoogd risico op schoolachterstanden, sociale uitsluiting en gezondheidsproblemen (Bywaters et al., 2016).

Financiële problemen kunnen verder op verschillende manieren invloed uitoefenen binnen gezinnen. Gezinnen die langdurig in armoede leven, ervaren vaak chronische stress, wat van invloed is op de mentale gezondheid van ouders (Masarik & Conger, 2017). Deze stress kan leiden tot psychische klachten, verminderde ouderlijke sensitiviteit en verhoogde spanningen binnen het gezin. De mate waarin gezinnen beschikken over steunbronnen, zoals sociale netwerken of professionele hulp, speelt hierin een belangrijke rol. Wanneer deze steun ontbreekt, is de kans groter dat opvoedingsproblemen ontstaan en dat kinderen worden blootgesteld aan risicovolle situaties zoals verwaarlozing of mishandeling (Masarik & Conger, 2017; Radey & McWey, 2019).

Ondanks de grote invloed van armoede en financiële stress op gezinnen, wordt financiële problematiek binnen de jeugdzorg niet altijd als een primaire risicofactor gezien of wordt zelfs over het hoofd gezien (Strier et al., 2021). Hulpverleners worden in hun werk regelmatig geconfronteerd met gezinnen die kampen met financiële problemen, maar moeten prioriteiten stellen in de begeleiding van gezinnen waarin meerdere problematieken een rol spelen (Gevaert et al., 2018). Hierdoor kan armoede in sommige gevallen naar de achtergrond verdwijnen ten opzichte van acute veiligheidsrisico's, zoals huiselijk geweld of gedragsproblemen in kinderen. Wanneer financiële stress niet wordt meegenomen in de analyse van gezinsproblematiek, bestaat het risico dat hulpverleners zich richten op het bestrijden van zichtbare symptomen, terwijl onderliggende structurele oorzaken, zoals armoede, onbenoemd en onbehandeld blijven (Featherstone et al., 2017).

Onderzoekssetting en risicotaxatie

Een organisatie die in de praktijk veelvuldig te maken heeft met gezinnen in financieel kwetsbare posities is Enver. Deze jeugdhulporganisatie is actief in Rotterdam en omliggende regio's en biedt ambulante en residentiële jeugdhulp aan gezinnen, kinderen en jongeren met uiteenlopende problematiek. De organisatie richt zich op ondersteuning bij opvoedingsproblematiek, veiligheid en ontwikkeling, waarbij samenwerking met gemeenten, scholen en zorgorganisaties centraal staat. Een belangrijk onderdeel van deze ondersteuning is het tijdig en zorgvuldig in kaart brengen van problemen en risicofactoren binnen gezinnen. Dit is cruciaal voor het signaleren van onderliggende thema's zoals armoede, die niet altijd direct zichtbaar zijn, maar wel grote invloed hebben op de opvoedingssituatie en het welzijn van kinderen (Gupta et al., 2016).

Om risicofactoren binnen gezinnen tijdig en gestructureerd in kaart te brengen, wordt bij Enver gestuurd op het gebruik van het Actuarieel Risicotaxatie-Instrument voor Jeugdbescherming (ARIJ). Dit instrument moet volgens het interne beleid standaard door alle hulpverleners worden ingevuld binnen de eerste zes weken van de begeleiding. Echter blijkt uit de cijfers van een nulmeting dat de ARIJ niet genoeg of helemaal niet wordt ingevuld. Het is de bedoeling dat de ARIJ wordt ingezet om op een gestructureerde en wetenschappelijk onderbouwde manier risico's op problematische opvoedingssituaties in kaart te brengen (Van der Put et al., 2016). Ook is het instrument bedoeld om subjectieve inschattingen te verminderen en besluitvorming te baseren op wetenschappelijk gevalideerde criteria (Bartelink et al., 2015). Het instrument bevat onder andere items over de opvoedingssituatie, ontwikkelingsrisico's, ouderkenmerken en financiële stress bij opvoeders (Vial et al., 2020).

Daarnaast heeft het gebruik van de ARIJ meerdere voordelen. Zo kan het bijdragen aan transparantie, verantwoording en consistentie in besluitvorming (Bartelink et al., 2015). Het instrument is gebaseerd op empirisch gevalideerde risicofactoren, waardoor het hulpverleners kan helpen om hun observaties te structureren en hun interpretaties te onderbouwen (Van der Put et al., 2016). Vooral in gezinnen waar financiële stress een rol speelt, kan het instrument richting geven aan het bespreekbaar maken van deze vaak onderliggende problematiek. Hierdoor is de kans kleiner dat belangrijke signalen over het hoofd worden gezien (Pelton, 2015).

Tegelijkertijd kent het gebruik van risicotaxatie-instrumenten zoals de ARIJ ook beperkingen. Uit onderzoek blijkt dat hulpverleners risicotaxatie niet volledig los zien van hun eigen professionele oordeel. Persoonlijke ervaringen, context en interpretatie blijven een rol spelen in besluitvorming, wat niet problematisch hoeft te zijn, indien dit gepaard gaat met een gestructureerde werkwijze (Gillingham, 2011). Bovendien bestaat het risico dat een

instrument zoals de ARIJ in de praktijk wordt gebruikt als afvinklijst, waardoor complexe, sociaaleconomische factoren zoals armoede onvoldoende worden uitgevraagd of besproken (Heggdalsvik et al., 2018).

De waarde van de ARIJ ligt dus niet alleen in de inhoud van het instrument, maar vooral in de manier waarop het wordt toegepast binnen de professionele context. Wanneer het instrument wordt gebruikt als ondersteunend instrument voor professionele oordeelsvorming in plaats van als controlelijst, zou het hulpverleners kunnen helpen om onderliggende risico's zoals financiële stress te belichten en aan te pakken (Sletten, 2021). De manier waarop dit gebeurt, blijkt echter sterk afhankelijk van de hulpverlener, organisatorische context, werkwijze en visie binnen een instelling (Sletten & Ellingsen, 2020).

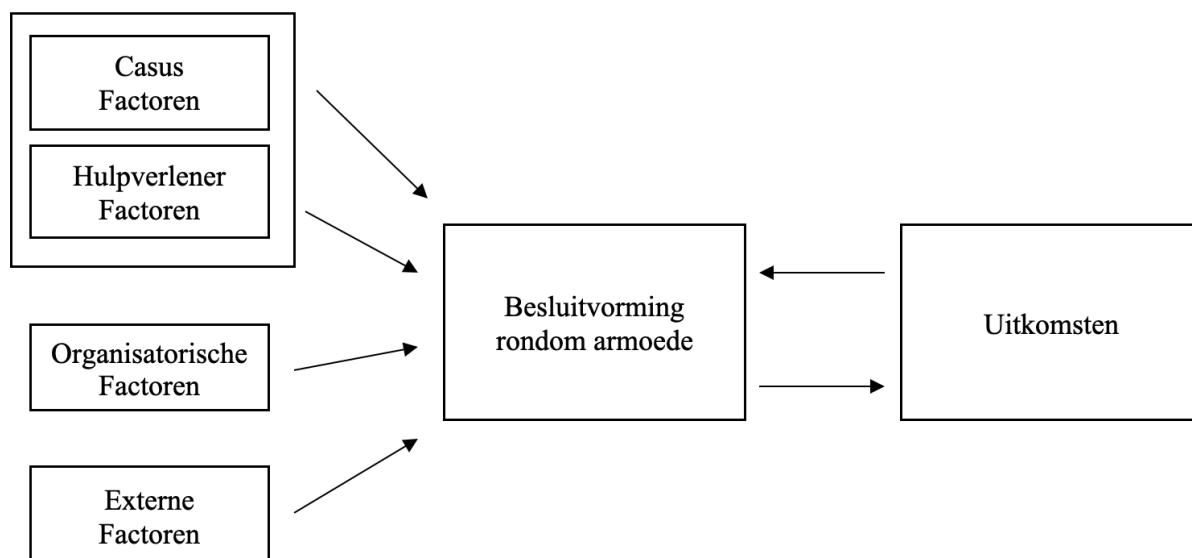
Binnen de ARIJ zijn twee vragen opgenomen die gericht zijn op financiële stress bij opvoeders (Vial et al., 2020). Hiermee biedt het instrument in theorie ruimte om armoede als risicofactor mee te nemen in de besluitvorming. In de praktijk is het echter niet altijd duidelijk in hoeverre hulpverleners deze problematiek daadwerkelijk bespreekbaar maken met opvoeders, of zij zich voldoende ondersteund voelen door de ARIJ om financiële stress op een passende manier te signaleren/interpreteren en hoe deze informatie vervolgens wordt geïntegreerd in het bredere hulpverleningsplan. De mate waarin armoede binnen het gebruik van de ARIJ aandacht krijgt, lijkt niet alleen afhankelijk van het instrument zelf, maar ook van professionele inschattingen, handelingsruimte en organisatorische factoren (Gambrill, 2012).

Decision-Making Ecology Model

Om te begrijpen hoe hulpverleners binnen Enver tot besluitvorming komen in hun hulpverlening met behulp van de ARIJ, wordt in dit onderzoek gebruik gemaakt van het *Decision-Making Ecology Model* (DMEM) (Baumann et al., 2013). Dit model biedt een theoretisch kader voor het analyseren van besluitvorming binnen de jeugdzorg en stelt dat beslissingen worden beïnvloed door diverse factoren op meerdere niveaus. Daarbij wordt benadrukt dat deze factoren niet geïsoleerd van elkaar werken, maar voortdurend in wisselwerking staan. Het model onderscheidt vier hoofdcategorieën die invloed uitoefenen op besluitvorming (Figuur 1).

Figuur 1

Het Decision-Making Ecology Model aangepast op huidig onderzoek.

Casus factoren

Ten eerste spelen casusfactoren een rol. Dit zijn kenmerken van het kind en het gezin die van invloed zijn op de risico-inschatting, zoals de aard en ernst van de problematiek, de perceptie van eigen problemen en de aanwezigheid van eerdere meldingen of stressvolle omstandigheden (Baumann et al., 2013). In het kader van armoedeproblematiek is het belangrijk te begrijpen dat gezinnen in armoede veelal kampen met meervoudige stressfactoren (Masarik & Conger, 2016). Deze factoren beïnvloeden niet alleen de ontwikkeling van kinderen (Evans & Kim, 2012), maar ook de mate waarin ouders in staat zijn adequaat op te voeren (Kalthoff, 2020). Uit onderzoek blijkt dat er een verband is tussen armoede en kindermishandeling en verwaarlozing (Bywaters et al., 2016). Niet armoede op zichzelf, maar de chronische stress, schaamte, beperkte toegang tot hulpbronnen en sociale uitsluiting die ermee gepaard gaan, vergroten het risico op onveilige situaties voor kinderen. Ook blijkt dat kinderen die opgroeien in armoede vaker ontwikkelingsachterstanden oplopen, sociaal-emotioneel kwetsbaarder zijn en vaker schoolproblemen ervaren (Kalthoff, 2020).

Hulpverlener factoren

Als tweede spelen de kenmerken van de hulpverlener zelf een belangrijke rol in de besluitvorming. Hulpverlener factoren omvatten onder andere kennis, ervaring, attitudes, persoonlijke waarden en eerdere beslissingen die hulpverleners meenemen in hun

oordeelvorming (Baumann et al., 2013). Deze factoren kunnen beïnvloeden hoe risico's worden herkend, geïnterpreteerd en gewogen binnen het besluitvormingsproces. Daarbij gaat het enerzijds om hoe hulpverleners risicofactoren waarnemen en betekenis geven en anderzijds om hoe zij op basis daarvan beslissen welke ondersteuning passend is.

Binnen dit onderzoek ligt de focus vooral op de manier waarop hulpverleners omgaan met armoede als risicofactor en welke rol de ARIJ daarin speelt. De ARIJ is hierbij een middel dat richting kan geven aan besluitvorming, maar wordt door hulpverleners op uiteenlopende manieren geïnterpreteerd en gebruikt. Sommige professionals beschouwen armoede als een centraal probleem in de opvoedingssituatie, terwijl anderen het als een secundaire factor zien naast meer directe veiligheidsrisico's (Featherstone et al., 2016). Deze verschillen in perceptie kunnen leiden tot variatie in hoe financiële stress wordt besproken, geïnterpreteerd en uiteindelijk gescoord in de ARIJ (Stier et al., 2021).

Hoewel variatie in professionele oordeelsvorming niet problematisch hoeft te zijn, kan het wel gevolgen hebben voor de manier waarop hulpverlening wordt ingezet. Wanneer hulpverleners bijvoorbeeld onvoldoende kennis hebben over de impact van armoede, bestaat het risico dat financiële stress wordt onderschat of verkeerd geïnterpreteerd wordt. Dit kan ertoe leiden dat de ARIJ-vragen hierover niet naar werkelijkheid worden ingevuld, wat gevolgen heeft voor het vervolgtraject (Gillingham, 2011).

Daarnaast is het specifiek bij armoedeproblematiek belangrijk dat hulpverleners sensitief zijn voor de manier waarop chronische stress het gedrag van ouders beïnvloedt. Reacties zoals vermijding of wantrouwen kunnen voortkomen uit bestaansonzekerheid, maar worden soms geïnterpreteerd als onwil of onvermogen (Jungmann et al., 2020). Door deze stressreacties beter te herkennen, kunnen hulpverleners armoede niet alleen beter signaleren, maar ook op een passende manier bespreken binnen de hulpverlening (Krumer-Nevo, 2015).

Interacties tussen casus en hulpverlener factoren

In het aangepaste model (Figuur 1) zijn de casus factoren en hulpverlener factoren op hetzelfde niveau weergegeven. Deze keuze is gemaakt, omdat dit onderzoek zich richt op de ervaringen van hulpverleners, waarbij de inschatting van risicofactoren onafscheidelijk verbonden is met de manier waarop deze door professionals worden geïnterpreteerd. In plaats van casuskenmerken als vaststaande elementen, gaat dit onderzoek uit van de praktijk waarin hulpverleners signalen van armoede waarnemen, wegen en duiden vanuit hun eigen perspectief en professionele referentiekader (Gillingham, 2011; Krumer-Nevo, 2015).

Bovendien sluit deze benadering aan bij het uitgangspunt van het DMEM, dat besluitvorming het resultaat is van een dynamische wisselwerking tussen kenmerken van de situatie en kenmerken van de professional zelf (Baumann et al., 2013). Hulpverleners zijn geen neutrale partijen, maar nemen actief beslissingen op basis van hun kennis, ervaring, normen en verwachtingen (Helm & Roesch-Marsh, 2016). Het herkennen van financiële stress of het inschatten van opvoedonveiligheid gebeurt dan ook via de lens van de hulpverlener.

Door casus en hulpverlener factoren samen op één niveau weer te geven, wordt benadrukt dat binnen dit onderzoek niet alleen gekeken wordt naar wat er speelt in het gezin, maar ook naar hoe datgene wordt geïnterpreteerd en gewogen door de professional. Deze benadering past bij een sociaal-constructivistische benadering op besluitvorming, waarin oordelen ontstaan in interactie met zowel de context als de persoon die beslist (Parton, 2014).

Organisatorische factoren

Als derde zijn organisatorische factoren van belang, zoals beleidskaders en werkcultuur binnen een organisatie (Baumann et al., 2013). Bij Enver kunnen beleidsrichtlijnen bepalen in hoeverre armoede als prioriteit wordt gezien in risicotaxatie en begeleiding. Organisaties geven op verschillende manieren invulling aan de ruimte die zij bieden voor integrale hulpverlening aan gezinnen in armoede. Kinderen met meervoudige problematiek vallen vaak tussen wal en schip als er binnen organisaties geen integrale visie en aanpak bestaat (Hopman et al., 2019). Organisaties moeten erkennen dat armoede een structureel probleem is en daarvoor ruimte scheppen binnen werkwijzen en begeleidingstrajecten.

Bovendien speelt werkdruk een grote rol in de praktische toepassing van besluitvormingsmodellen. Hoge caseloads en hoge werkdruk zorgen ervoor dat hulpverleners minder tijd hebben om de complexiteit van armoedeproblematiek zorgvuldig in kaart te brengen (Van Geuns et al., 2019). In de context van de ARIJ leidt dit mogelijk tot een oppervlakkige invulling van het instrument, waarbij financiële zorgen niet als urgent worden gescoord, ondanks hun grote impact op de gezinsdynamiek.

Externe factoren

Als laatste hebben externe factoren, zoals wetgeving en samenwerking met andere instanties, invloed op de mate waarin armoede wordt meegenomen in de besluitvorming (Baumann et al., 2013). De erkenning van armoede als een fundamenteel probleem binnen de

jeugdzorg hangt deels af van beleidsmaatregelen op zowel lokaal als nationaal niveau. Het politieke discours rondom armoede laat zien hoe het een krachtige invloed uitoefent op sociaal werk. Armoede wordt daardoor vaak vertekend als een individueel probleem, veroorzaakt door ‘verkeerde keuzes’ van ouders (Jones, 2023). Dit beïnvloedt niet alleen hoe professionals naar gezinnen kijken, maar ook welke interventies zij als gepast beschouwen.

Het besluitvormingsproces

Het DMEM richt zich echter niet alleen op de factoren die besluitvorming beïnvloeden, maar ook op het besluitvormingsproces zelf. Eerdere ervaringen en uitkomsten beïnvloeden toekomstige keuzes en professionele oordeelsvorming ontstaat in wisselwerking met omgevingsfactoren (Baumann et al., 2013). Wanneer een eerdere taxatie van financiële stress niet leidde tot een aanpak of verandering, kan dit de latere bereidheid van de hulpverleners beïnvloeden om financiële stress opnieuw te prioriteren (Gillingham, 2011). Tegelijkertijd stuurt een instrument als de ARIJ op standaardisering (Sletten & Ellingsen, 2020), wat de ruimte voor professionele interpretatie kan beperken, terwijl dat juist nodig is bij complexe armoedesituaties. Binnen dit proces vindt constant een afweging plaats tussen gestandaardiseerde risicotaxatie en de professionele inschatting van hulpverleners.

Onderzoeksvraag en relevantie

Gezien de vraagstukken die voortkomen uit de rol van armoede binnen de ARIJ en de bredere besluitvorming in de jeugdzorg, richt dit onderzoek zich op de volgende centrale vraag: *“Hoe ervaren hulpverleners van Enver de besluitvorming rondom armoede en welke rol speelt de ARIJ in dit proces?”*

Als laatste heeft dit onderzoek zowel wetenschappelijke als maatschappelijke relevantie. Vanuit wetenschappelijk perspectief levert het een bijdrage aan de relatief beperkte kennis over de manier waarop risicotaxatie-instrumenten, zoals de ARIJ, in de praktijk worden toegepast bij sociaaleconomische problematiek. Eerder onderzoek richtte zich voornamelijk op de betrouwbaarheid en inhoudsvaliditeit van de ARIJ (Van der Put et al., 2016; Vial et al., 2021), maar er is nog weinig bekend over hoe hulpverleners dit instrument ervaren binnen complexe praktijksituaties zoals armoede. Daarbij sluit dit onderzoek aan bij academische discussies over de balans tussen gestandaardiseerde risicotaxatie en professionele besluitvorming (Heggdalsvik et al., 2018; Sletten & Ellingsen, 2020).

Vanuit maatschappelijk perspectief is het vroegtijdig signaleren van armoede cruciaal om gezinnen passende ondersteuning te kunnen bieden (Van Geuns et al., 2019). In een

stedelijke context zoals Rotterdam, waar relatief veel gezinnen onder de armoedegrens leven (Centraal Bureau voor de Statistiek, 2023), is het van belang dat signalering ook daadwerkelijk plaatsvindt binnen bestaande hulpstructuren zoals de jeugdhulpverlening (Kalthoff & Kassenberg, 2020). Door te analyseren hoe de ARIJ wordt toegepast binnen Enver en hoe hulpverleners dit ervaren, biedt dit onderzoek concrete aanknopingspunten voor verbetering van de signalering, besluitvorming en begeleiding van gezinnen die met armoede te maken hebben. Daarmee draagt dit onderzoek bij aan zowel beleidsmatige als praktijkgerichte verbeteringen binnen de jeugdhulp.

Methode

Design

Dit onderzoek had een kwalitatief onderzoeksdesign, waarbij semigestructureerde interviews werden afgenomen bij hulpverleners van Enver. Een kwalitatieve benadering was passend, omdat het onderzoek zich richtte op de ervaringen en percepties van hulpverleners bij het gebruik van de ARIJ in hun besluitvorming rondom armoede. Binnen huidig onderzoek werd daarom gebruikt gemaakt van het constructivistisch paradigma. Dit paradigma stelt dat realiteit subjectief is en dat de ervaringen van hulpverleners moeten worden geïnterpreteerd binnen hun professionele en organisatorische context (Creswell & Poth, 2017). Het onderzoek richtte zich op hoe professionals betekenis gaven aan de toepassing van de ARIJ en welke factoren hun besluitvorming beïnvloedden.

De keuze voor semigestructureerde interviews bood flexibiliteit en maakte het mogelijk om dieper in te gaan op de percepties en afwegingen van hulpverleners. Door gebruik te maken van een topiclijst kwamen alle relevante onderwerpen aan bod, terwijl er tegelijkertijd ruimte bleef voor aanvullende inzichten die tijdens de gesprekken naar voren kwamen. Dit zorgde voor een brede en gedetailleerde dataverzameling.

Participanten

De participanten in dit onderzoek waren hulpverleners die werkzaam zijn bij Enver in verschillende werkvormen binnen regio Rotterdam. Er werden vier verschillende werkvormen benaderd voor het onderzoek: crisiszorg, Enver op School, residentiele zorg en pleegzorg. De selectieprocedure verliep via de managers/gedragswetenschappers binnen de werkvormen. Zij verspreidde informatie over het onderzoek binnen hun teams. Hulpverleners die geïnteresseerd waren, konden zich aanmelden bij de onderzoekstagiaires voor deelname aan het onderzoek. De onderzoekstagiaires zochten zelf ook actief naar deelnemers, door teams

binnen verschillende werkvormen te bezoeken en te mailen. De intentie was om twee hulpverleners per werksoort te interviewen. Hierdoor kon er zekerheid worden geboden dat de deelnemers representatief waren voor de verschillende werkvormen binnen Enver en dat de inzichten enigszins relevant waren voor de praktijk van risicotaxatie en besluitvorming rondom armoede.

Verder werd er gebruik gemaakt van inclusie- en exclusiecriteria om de geschiktheid van participanten te bepalen. Inclusiecriteria waren dat hulpverleners werkzaam moesten zijn bij Enver en actief cliëntencontact hadden. Hulpverleners die hier niet aan voldeden, werden uitgesloten. Ervaring hebben met het invullen van de ARIJ was niet als harde eis gesteld, omdat ook inzicht gewenst was in waarom het instrument soms niet werd gebruikt en hoe armoede dan werd signaleerd.

Van alle deelnemers werden demografische gegevens verzameld, zoals geslacht, werkervaring, werkvorm en of ze gebruik maakten van de ARIJ (Tabel 1). In totaal namen acht hulpverleners deel aan dit onderzoek. De interviews vonden plaats op een door de hulpverlener gekozen locatie binnen de organisatie van Enver en duurden gemiddeld een uur. Drie dagen voor het interview ontvingen de participanten een herinnering via de mail.

Tabel 1

Demografische weergave van de participanten.

Hulpverlener	Geslacht	Werkvorm	Werkervaring (jaren)	Gebruik ARIJ (wel/niet)
1	Man	Enver op School	6	Niet
2	Man	Enver op School	35	Niet
3	Vrouw	Pleegzorg	5	Wel
4	Vrouw	Pleegzorg	27	Wel
5	Vrouw	Crisis	5	Wel
6	Vrouw	Crisis	7	Wel
7	Vrouw	Residentieel	1	Wel
8	Vrouw	Residentieel	3	Wel

In de resultaten wordt er naar de hulpverleners gerefereerd als HV1; HV2; etc.

Interviews

Voorafgaand aan het interview legden de interviewers het doel en de procedure van het onderzoek uit en werd er toestemming voor het opnemen van het gesprek verkregen. De interviews waren bedoeld om inzichten te krijgen in hoe hulpverleners de ARIJ ervaren, welke afwegingen zij maakten in hun besluitvorming rondom armoede en hoe zij de uitkomsten verwerkten in het begeleidingsplan. Alle interviews werden opgenomen en vervolgens handmatig getranscribeerd.

Bij de uitvoering van het onderzoek werd rekening gehouden met ethische aspecten. Deelnemers deden vrijwillig mee en konden op elk moment stoppen of hun gegevens laten verwijderen. Alle transcripten werden geanonimiseerd, persoonsgegevens gepseudonimiseerd en niet gedeeld met derden. De audiobestanden werden na transcriptie verwijderd. Het onderzoek werd vooraf getoetst en op 16-04-2025 goedgekeurd door de ethische toetsingscommissie van de *Erasmus School of Social and Behavioral Sciences*, ETH2425-0700.

Analyseplan

Voor de analyse van de verzamelde data werd gebruik gemaakt van een thematische analyse, waarbij zowel deductieve als inductieve codering werd toegepast (Braun & Clarke, 2006). De interviews werden eerst getranscribeerd en vervolgens gecodeerd met behulp van het codeerprogramma Atlas.ti webversie 25. In de eerste fase werd deductieve codering toegepast op basis van het DMEM (Baumann et al., 2013). De opbouw van het codeboek staat weergegeven in Tabel 2. Het model onderscheidde vier beïnvloedende factoren, elk gekoppeld aan verschillende kenmerken.

De casusfactoren hadden betrekking op kenmerken van het gezin en de complexiteit van de problematiek, zoals de aanwezigheid van armoede, meervoudige stressfactoren en opvoedingsproblemen. Binnen deze categorie werken uitspraken van hulpverleners gecodeerd die inzichten gaven in hoe ze armoede herkennen in relatie tot gezinsdynamiek en risico-inschatting. Daarnaast betroffen de hulpverlener factoren aspecten zoals kennis over armoede, professionele ervaring, percepties en handelingsmogelijkheden. Hier vielen bijvoorbeeld uitspraken onder over in hoeverre hulpverleners zichzelf bekwaam vonden in het signaleren van armoede en hoe zij hiermee omgingen in hun besluitvorming. Ook opmerkingen over persoonlijke overtuigingen en professionele inschattingen maakten deel uit van deze categorie.

Verder omvatten de organisatorische factoren thema's zoals werkdruk, tijdsdruk en de mate van beleidsmatige sturing. Uitspraken over de ruimte die hulpverleners ervaren om

armoede bespreekbaar te maken binnen hun team of de organisatie vielen hier ook onder. Bovendien hadden de externe factoren betrekking op de bredere maatschappelijke en beleidsmatige invloeden. Denk hierbij aan landelijke wetgeving, gemeentelijke richtlijnen of de mate van samenwerking met andere instanties, zoals schuldhulpverlening. Deze factoren bepaalden mede in hoeverre armoede kon worden meegenomen in risicotaxatie en besluitvorming.

Naast deze deductieve aanpak werd ook inductieve codering toegepast, waarbij open codering werd gebruikt om thema's te identificeren die niet vooraf bepaald waren. Via open codering werden aanvullende thema's geïdentificeerd die niet direct uit het theoretisch kader voortkwamen, maar tijdens de interviews wel als relevant naar voren kwamen. Deze inzichten werden opgenomen in het codeboek en versterkten het begrip over de besluitvorming met betrekking tot armoede en hoe dit vorm krijgt in de praktijk.

Tabel 2

Thema's	Codes
Casus factoren	• Financiële stress • Bestaansonzekerheid* • Schaamte* • Perceptie van eigen problematiek
Hulpverlener factoren	Perceptie van armoede: • Armoede als primair probleem • Armoede als secundair of bijkomend probleem • Armoede als veiligheidsrisico • Armoede als structureel vs. individueel probleem* Aanpak en handelen: • Gebruik van de ARIJ • Vertrouwen op intuïtie of ervaring*
Interactie casus factoren en hulpverlener factoren	• Kenmerken die signaleerd worden door hulpverlener • Gespreksvoering over financiële stress • Vertrouwensband*
Organisatorische factoren	• Beleidskaders en richtlijnen binnen Enver • Werkdruk, tijdsdruk en caseload • Toegang tot training over ARIJ en armoede*
Externe factoren	• Gemeentelijk beleid • Samenwerking met andere hulpinstanties
Besluitvorming	• Afweging: Armoede risicofactor? • Vertrouwen op ARIJ vs. eigen oordeel* • Prioriteiten binnen multiproblematiek*
Uitkomsten	• Invloed van eerdere besluitvormingen • Besluit om wel/geen hulp in te zetten bij financiële stress • Registratie rondom vragen armoede ARIJ (ja/nee/onbekend)*

Opbouw van het codeboek.

* *Inductieve code toegevoegd uit interviews.*

Kwaliteit

De kwaliteit van het onderzoek werd gewaarborgd aan de hand van verschillende strategieën die gericht zijn op het versterken van de *research rigor* en *trustworthiness* van de data (Lincoln & Guba, 1985). Allereerst werd gebruik gemaakt van interbeoordelaarsbetrouwbaarheid om de betrouwbaarheid te vergroten. Twee onderzoekers codeerden onafhankelijk een deel van de data, waarna verschillen in interpretatie werden besproken om tot hetzelfde besluit te komen. Deze werkwijze droeg bij aan een gedeeld begrip van de data en voorkwam dat individuele bias het analyseproces beïnvloedde.

Daarnaast werd *credibility* versterkt doordat er tijdens de interviews actief doorgevraagd werd en werd er ruimte gegeven voor eigen inbreng, zodat de ervaringen van hulpverleners zo volledig mogelijk werden vastgesteld. De *dependability* en *transferability* werden nagestreefd door alle data zo goed mogelijk te noteren en bij te houden, zodat er volledige transparantie van het onderzoeksproces kon worden weergegeven. Deze transparante werkwijze maakt het mogelijk voor andere onderzoekers om het onderzoek te reconstrueren.

Resultaten

Uit het onderzoek zijn verschillende bevindingen tot stand gekomen. Deze zijn thematisch geanalyseerd en geordend op basis van de factoren die volgens het DMEM van invloed zijn op besluitvorming. De thematische indeling maakt het inzichtelijk hoe hulpverleners armoede signaleren en welke elementen hun handelen beïnvloeden. De resultaten worden onderbouwd met citaten om de ervaringen en perspectieven van de deelnemers zo concreet mogelijk te maken.

Casus factoren

In dit onderzoek kwamen vier thema's naar voren die in de interviews door hulpverleners zijn benoemd als relevante casus factoren bij armoede: financiële stress, bestaansonzekerheid, schaamte en de perceptie van ouders over hun eigen situatie. In tegenstelling tot het theoretische onderscheid tussen deze factoren, werden zij in de praktijk vaak in samenhang genoemd.

Financiële stress en bestaansonzekerheid werden in de helft van de interviews benoemd als een terugkerend thema in het contact met gezinnen (HV1; HV2; HV7; HV8). Hulpverleners beschreven dat ouders regelmatig moeite hebben om in basisbehoeften te voorzien, zoals vervoer, sportkleding of een lunch voor school (HV1; HV8). Deze stress wordt niet altijd expliciet gedeeld, maar kan zichtbaar worden via opmerkingen van kinderen of praktische belemmeringen in de begeleiding. Een hulpverlener van Enver op School vertelde:

“Ik had ook een keer een jongen gehad die gewoon eerlijk toegaf: ‘Mijn moeder heeft gewoon geen geld. Ik wil voetballen, maar ik heb geen schoenen. Wat nu?’ En dan probeer je toch een oplossing te vinden voor zulke gasten dat ze toch weer met de maatschappij mee kunnen doen.” (HV 1)

Zulke signalen worden geïnterpreteerd als aanwijzingen voor bredere problematiek binnen het gezin, maar worden niet altijd direct gekoppeld aan een verhoogd risico wanneer factoren zoals veiligheid niet direct in het geding lijken (HV7).

Naast financiële stress kwam in meerdere gesprekken het thema schaamte naar voren als belemmerende factor voor het bespreekbaar maken van armoede. Twee hulpverleners vertelden dat ouders terughoudend zijn in het delen van financiële informatie (HV3; HV7). Zo kan schaamte ertoe leiden dat armoede pas in een later stadium zichtbaar wordt, omdat ouders een hoge drempel ervaren om hulp te vragen. Deze schaamte uit zich soms ook bij het aanvragen van voorzieningen, zoals fondsen of vergoedingen.

“Heel vaak willen mensen niet van [hulp gebruikmaken] vanwege schaamte, dus het blijft heel lang achter gesloten deuren. Dus [financiële stress] is meestal ook iets wat je pas later constateert. En meestal zijn de problemen dan al veel groter.” (HV7)

“Voor een sportfonds moeten ouders hun loonstrook inleveren, sommigen schamen zich daar echt voor.” (HV3)

Een andere factor die het bespreken van armoede beïnvloedt, is de manier waarop ouders hun eigen situatie beoordelen. In drie interviews werd aangegeven dat ouders financiële problemen niet altijd als een hulpvraag benoemen of dat ze zich ondanks de

omstandigheden wel redden. Hierdoor wordt armoede volgens hulpverleners soms niet of pas laat besproken. Een hulpverlener binnen de crisisdienst gaf hierover aan:

“Sommige ouders zeggen: ‘We redden ons wel’, ook als je signalen ziet die iets anders zeggen.” (HV5)

Een hulpverlener van Enver op School geeft aan hetzelfde op te merken in de praktijk. Volgens hem zijn er gezinnen die nauwelijks iets hebben, maar toch tevreden en gelukkig zijn, terwijl andere gezinnen meer hebben en juist veel stress en ontevredenheid ervaren (HV1). Het lijkt daarom lastig om op basis van uiterlijke kenmerken of standaardvragen een inschatting te maken van de ernst en impact van financiële problemen. Hulpverleners geven aan dat ze alleen hulp kunnen bieden wanneer gezinnen zelf toegeven dit nodig te hebben (HV2; HV5).

Hulpverlener factoren

Perceptie

De interviews laten zien dat hulpverleners armoede op verschillende manieren waarnemen en signaleren, waarbij hun perceptie mede wordt beïnvloed door de context van het hulpverleningstraject en hun eigen professionele ervaringen. Waar sommigen het onderwerp expliciet aankaarten (HV4; HV5), gebeurt dit bij anderen vooral impliciet of pas wanneer andere zorgen de aanleiding vormen (HV1; HV3). De mate waarin armoede wordt gesignaleerd, lijkt mede beïnvloed te worden door de aard van het hulpverleningstraject. In langdurige trajecten, zoals pleegzorg en residentiële hulp, komt armoede vaker ter sprake dan in kortdurende vormen van ondersteuning, zoals crisisopvang of schoolmaatschappelijk werk, waar hulpverleners vaak minder zicht hebben op de thuissituatie (HV2; HV6). Ook persoonlijke factoren, zoals eigen ervaring of eerdere casuïstieken, spelen een rol in hoe armoede wordt herkend en beoordeeld. Meerdere hulpverleners gaven aan dat zij in de loop der jaren, door (werk)ervaring, gevoeliger zijn geworden voor subtiele signalen zoals gedrag of uiterlijke verzorging (HV2; HV4).

Daarnaast valt op dat alle acht hulpverleners hebben aangegeven zichzelf bekwaam te vinden in het signaleren van armoede. HV2 gaf aan dat zijn 35 jaar lange werkervaring de reden is voor zijn bekwaamheid. Andere hulpverleners gaven aan dat zij met de tijd gevoeliger zijn geworden voor de signalen die kunnen wijzen op financiële stress, door houding en leefomgeving van opvoeders (HV3; HV8). Een andere terugkerende reden

waarom hulpverleners zich bekwaam voelen, is dat zij ondersteuning en nascholing ontvangen vanuit de organisatie (HV4; HV7). Een hulpverlener benoemde:

“Ik heb ooit een e-learning gedaan via Enver dat was ook helemaal gericht op signaleren van armoede.” (HV4)

Volgens deze hulpverlener draagt dit soort inhoudelijke ondersteuning eraan bij dat hulpverleners bewuster met het onderwerp omgaan, ook wanneer het niet vanzelfsprekend ter sprake komt.

Aanpak

De ARIJ wordt door hulpverleners op uiteenlopende manieren ingezet bij het signaleren van armoede. Positieve ervaringen zijn onder andere dat het instrument structuur biedt in het ordenen van informatie (HV1; HV4), helpt om eigen observaties en vermoedens te onderbouwen (HV7) en ruimte creëert om het onderwerp op een natuurlijke wijze bespreekbaar te maken (HV5; HV7). Daarnaast fungeert het invullen van de ARIJ voor sommigen als reflectiemoment, waarbij stilgestaan kan worden bij aspecten die nog onvoldoende zijn besproken met cliënten (HV8). Zoals een hulpverlener benoemde:

“Dan kun je wel dingen aankaarten van: ik zie dat dit speelt. En dat wordt wel ondersteund door wat ik zie in de ARIJ.” (HV7)

Tegelijkertijd noemen meerdere hulpverleners belemmeringen in het gebruik van de ARIJ. Zo wordt informatie over financiële situatie vaak pas later in het traject gedeeld, waardoor hulpverleners terughoudend zijn in het invullen van de desbetreffende items (HV4; HV5). Een hulpverlener gaf aan dat zij onderdelen van de ARIJ openlaat of later invult, omdat het instrument niet altijd past bij het verloop van de casus (HV4), bijvoorbeeld bij kortdurende trajecten of crisissituaties (HV5; HV6). Zoals één van hen aangaf:

“Ik laat sommige onderdelen open of vul ze pas later in, omdat je aan het begin simpelweg nog niet alles weet, zeker niet over geldproblemen.” (HV6)

Interactie tussen casus en hulpverlener factoren

De manier waarop armoede in gesprekken met ouders wordt besproken, hangt sterk af van hoe hulpverleners het gesprek aangaan en hoe ouders reageren. Dit vraagt om tactisch handelen, waarbij timing, woordkeuze en vertrouwen cruciaal zijn (HV1; HV3; HV4; HV5; HV7; HV8). Alle acht geïnterviewde hulpverleners gaven aan dat ouders zelden uit zichzelf over hun financiële situatie beginnen, waardoor het aangaan van het gesprek met name de verantwoordelijkheid lijkt van de hulpverleners.

Om armoede toch bespreekbaar te maken, hanteren hulpverleners verschillende strategieën. Een van die methoden is het stellen van indirecte vragen, bijvoorbeeld over zakgeld, om het gesprek voorzichtig te openen (HV3). Een andere methode is het bewust letten op verbale en non-verbale signalen, zoals terughoudendheid of ongemak, om in te schatten of er sprake is van geldzorgen (HV5; HV8). Ook worden observaties in de leefomgeving van het gezin gebruikt als aanleiding om het onderwerp aan te kaarten, zoals een kind dat kapotte kleding draagt (HV4; HV7).

Naast deze strategieën benadrukken hulpverleners het belang van timing en het zorgvuldig opbouwen van een vertrouwensband. In de beginfase van een hulpverleningstraject is er vaak nog onvoldoende veiligheid om direct over armoede te spreken. Pas wanneer ouders zich serieus genomen en niet veroordeeld voelen, durven zij financiële zorgen te delen (HV1; HV4; HV5; HV7).

“Je moet echt een relatie opbouwen. In het begin zeggen ouders vaak dat er niks aan de hand is, maar als je later weer terugkomt, dan komt het verhaal pas echt.” (HV4)

Organisatorische factoren

Hulpverleners noemen verschillende organisatorische factoren die van invloed zijn op hun mogelijkheden om armoede tijdig te signaleren en bespreekbaar te maken. Daarbij gaat het enerzijds om het gebruik van instrumenten zoals de ARIJ en anderzijds om de beschikbaarheid van praktische hulp, zoals fondsen.

Beleid en training rondom de ARIJ

Hoewel de ARIJ binnen Enver beleidsmatig verplicht is gesteld, blijkt in de praktijk dat het gebruik ervan sterk verschilt tussen werksoorten. In de pleegzorg is het instrument relatief goed ingebed. Daar geven hulpverleners aan dat zij de ARIJ standaard in de eerste zes weken invullen, minstens één keer per jaar herzien en inzetten bij signalen van onveiligheid (HV3; HV4). In andere werkvelden zoals Enver op School, is het gebruik minder structureel

ingebied. Die hulpverleners gaven aan dat de ARIJ is geïntroduceerd, maar vervolgens niet verder is doorgezet of onderdeel is van het dagelijks werk (HV1; HV2).

Daarnaast benoemden meerdere hulpverleners dat het gebrek aan zicht op de thuissituatie het moeilijk maakt om de ARIJ zorgvuldig in te vullen, met name op onderdelen die betrekking hebben op de financiële omstandigheden (HV1; HV2; HV8). Zij gaven aan dat zij in hun werk vooral veel contact hebben met het kind en nauwelijks, of slechts oppervlakkig, met de ouders spreken. Hierdoor ontbreekt de context om vragen over financiële stress goed te kunnen beantwoorden (HV2).

Ook ontbreekt volgens verschillende hulpverleners een training in het gebruik van de ARIJ. Hulpverleners geven aan dat zij het instrument zelfstandig moeten uitzoeken, wat leidt tot onzekerheid over toepassing (HV6; HV8). Opvallend is dat er wel trainingen worden aangeboden over thema's als armoede, terwijl de ARIJ juist bedoeld is om risico's zoals financiële stress te signaleren. Hierdoor ontstaat de kans dat het gebruik van de ARIJ als hulpmiddel bij het signaleren van armoede grotendeels onbenut blijft. Een hulpverlener uit de crisiszorg noemt dit zorgelijk:

“Ik vind het echt kwalijk dat we als Enver besloten, hiermee gaan we werken. En dat we daarin niet trainen.” (HV6)

Beschikbaarheid en inzet van ondersteuning

Naast de inzet van de ARIJ speelt ook de praktische ondersteuning een rol in het handelen van hulpverleners. Binnen Enver zijn er fondsen beschikbaar die kunnen worden ingezet voor cliënten. Hoewel sommige hulpverleners hier gebruik van maken (HV7; HV8), ervaren anderen knelpunten bij het aanvragen ervan (HV4). Het aanvraagproces wordt beschreven als omslachtig, ontoegankelijk en tijdrovend (HV4). Ook gaf deze hulpverlener aan weinig ondersteuning te krijgen vanuit de organisatie bij het aanvragen van fondsen, wat het proces verder bemoeilijkt. Daarentegen gaven de andere zeven geïnterviewden aan hier geen problemen in te ervaren. Zij maken vaak gebruik van externe fondsen of schakelen andere ondersteuning in via lokale voorzieningen.

Externe factoren

De besluitvorming van hulpverleners over het signaleren en aanpakken van armoede wordt mede beïnvloed door externe factoren, zoals gemeentelijk beleid en de beschikbaarheid van ondersteunende instanties. Verschillende hulpverleners ervaren de samenwerking met

externe instanties, zoals sport- en kledingfondsen, als ondersteunend in hun besluitvorming rondom armoede (HV1; HV7; HV8). Deze instanties zijn vaak goed bereikbaar en het aanvraagproces verloopt eenvoudig, wat de drempel verlaagt om gezinnen praktisch te ondersteunen. Twee hulpverleners gaven bovendien aan dat zij bewust kiezen voor fondsen waarvan het aanvraagproces minder belastend is voor ouders of henzelf (HV7; HV8), wat laat zien hoe praktische toegankelijkheid hun besluitvorming beïnvloedt.

Tegelijkertijd werden er door twee hulpverleners zorgen geuit over het stopzetten van de lokale fondsen. HV2 noemde dit een zorgelijke ontwikkeling, omdat het verdwijnen van laagdrempelige en bekende regelingen het moeilijker maakt om gezinnen snel te ondersteunen. Ouders zijn vaak niet op de hoogte van alternatieve routes of schrikken terug voor nieuwe aanvraagprocedures. Dit staat in lijn met wat een andere hulpverlener ook benoemde:

“Wat ik dan wel heb begrepen, is dat [het fonds] in Rotterdam nu gaat stoppen, de jeugd en cultuur. [...] Ouders zijn nu zo gewend met dit fonds, dus om weer over te stappen naar een ander fonds, daar moet je dan maar bekend mee zijn. [...] Ouders die denken dan, laat maar, moet ik weer een andere instantie mijn verhaal gaan vertellen.” (HV7)

Besluitvorming

De besluitvorming rondom armoede binnen Enver blijkt afhankelijk van professionele inschatting, waarbij ervaring en context zwaarder wegen dan vaste protocollen. Hulpverleners gaven aan dat armoede niet automatisch als risicofactor wordt gezien, maar afhankelijk is van de situatie (HV3; HV5). Zo benadrukten verschillende hulpverleners dat financiële stress pas urgent wordt als het samengaat met andere zorgen, zoals psychische belasting (HV3; HV6; HV7).

Hoewel de ARIJ bedoeld is als hulpmiddel om risico's zoals armoede te signaleren, gebruiken hulpverleners het vooral ter ondersteuning van hun professionele oordeel. Het instrument biedt structuur, maar wordt zelden als leidend ervaren (HV3; HV4). De ARIJ wordt gezien als hulpmiddel om risico's, waaronder financiële stress, te structureren. Een hulpverlener van de pleegzorg benoemde dat het geen verrassing zou moeten zijn als er een hoog risico blijkt uit de ARIJ (HV3). Met eigen professionele oordeel is het al mogelijk om tot dezelfde conclusie te komen.

Tegelijkertijd zijn sommige hulpverleners toch terughoudend in het vastleggen van observaties, omdat ze bang zijn voor het verkeerd invullen van de vragen. Een hulpverlener

van de crisiszorg geeft aan dat het lastig is om met volle overtuiging vragen over risicosituaties in te vullen, omdat er geen volledig zicht is in de (thuis)situatie van een kind (HV2; HV5). Zij maken zich zorgen dat een onjuiste inschatting kan leiden tot onterechte conclusies of onnodige escalatie richting zwaardere vormen van hulpverlening. Deze terughoudendheid draagt ertoe bij dat de ARIJ in de praktijk niet wordt ingezet als richtinggevend instrument, maar eerder als bevestiging of onderbouwing van bestaande zorgen (HV3). In plaats van een vaste leidraad volgen hulpverleners hun professionele inschatting, waarbij zij voortdurend afwegen welke risico's in de context van multiproblematiek prioriteit hebben. Toch wordt erkend dat armoede een sluipende invloed heeft:

“Armoede is vaak de start van grotere zorgen. Als je daar te laat op handelt, is het meestal al veel groter geworden.” (HV7)

Uitkomsten

Uit de interviews is naar voren gekomen dat eerdere ervaringen met cliënten en externe omstandigheden invloed hebben op de manier waarop hulpverleners nieuwe signalen van armoede inschatten en daarop handelen. De besluitvorming blijkt niet alleen gebaseerd op de actuele situatie, maar ook op de uitkomsten van eerdere handelingen en ervaringen (HV2; HV3; HV5; HV6).

Eerdere ervaringen met een gezin blijken van invloed op de manier waarop hulpverleners nieuwe signalen van armoede inschatten. Deze opgebouwde kennis vormt een belangrijke basis in hun professionele oordeel (HV5). Als eerdere signaleringen niet tot verandering hebben geleid, kan dit zorgen voor terughoudendheid in het opnieuw aankaarten of prioriteren van armoede (HV3).

“Als ik weet dat een gezin eerder heeft geweigerd of nooit reageerde op signalen, dan neem ik dat mee in mijn inschatting nu. Soms voel je dan toch een bepaalde terughoudendheid.” (HV2)

Deze inschattingen worden daarnaast beïnvloed door externe omstandigheden. Zo speelt de beschikbaarheid van externe hulpinstanties een rol. Wanneer eerdere samenwerking moeizaam is verlopen of hulpverleners het gevoel hebben dat gezinnen tussen wal en schip vallen, kan dit leiden tot terughoudendheid om opnieuw dezelfde route te bewandelen (HV3).

Discussie

Dit onderzoek had als doel inzicht te krijgen in hoe hulpverleners van Enver de besluitvorming rondom armoede ervaren en welke rol de ARIJ in dat proces speelt. De resultaten laten zien dat besluitvorming rondom armoede binnen Enver wordt beïnvloed door een complex samenspel van casus factoren, hulpverlener factoren, organisatorische factoren en externe factoren. Armoede wordt zelden als een op zichzelf staande risicofactor beschouwd, maar juist beoordeeld in samenhang met andere zorgen en op basis van professionele inschatting. De ARIJ biedt hierbij enige structuur, maar wordt vooral ondersteunend gebruikt. Gezien de bevinding dat hulpverleners besluitvorming vooral baseren op professionele inschatting en armoede in samenhang met andere risico's beoordelen, lijkt deze ondersteunende rol passend in hun werkwijze.

Bovendien voelen hulpverleners zich overwegend bekwaam in het signaleren van armoede, maar ervaren ze in de praktijk belemmeringen door beperkte toegang tot informatie, gebrek aan training in gebruik van ARIJ en onzekerheid bij het interpreteren van contextuele verschillen. Ook blijkt dat eerdere ervaringen met gezinnen doorwerken in nieuwe afwegingen. De organisatorische inbedding van de ARIJ, evenals de toegankelijkheid van fondsen en samenwerking met externe instanties, bepalen in hoeverre hulpverleners kunnen en durven handelen.

Subjectiviteit vs. standaardisatie

Een belangrijke bevinding van dit onderzoek is dat hulpverleners armoede verschillend interpreteren, afhankelijk van hun ervaring, waarnemingen en eerdere interacties met hun cliënten. Deze subjectieve inschatting wordt ook in literatuur erkend als een onvermijdelijk, maar waardevol onderdeel van professionele besluitvorming. Discretionair handelen in hulpverlening blijkt essentieel om recht te doen aan de complexiteit en menselijke dynamiek van gezinnen, die niet volledig te bevatten is in gestandaardiseerde formats (Murphy, 2022).

Hulpverleners in dit onderzoek benoemen dat vergelijkbare situaties (in financieel opzicht) toch anders kunnen wegen, afhankelijk van de contextuele veerkracht van het gezin. Deze interpretatie past bij bevindingen van eerder onderzoek, waarin werd gevonden dat hulpverleners actief betekenis geven aan signalen van armoede door deze te duiden binnen bredere sociale en emotionele kaders (Dewanckel et al., 2021). Armoede blijkt niet geheel meetbaar, maar eerder waarneembaar via interactie en ervaringen.

Verder wordt in dit onderzoek de ARIJ door hulpverleners ervaren als hulpmiddel dat structuur kan bieden, maar niet als bepalend instrument. Risicotaxatie-instrumenten zoals de ARIJ zijn ontworpen om de subjectiviteit te verminderen, maar uit onderzoek blijkt dat hulpverleners deze instrumenten vaak gebruiken als bevestiging van hun bestaande professionele oordeel in plaats van als leidraad (Gillingham, 2011). Dit verschijnsel komt ook in dit onderzoek naar voren, waarin hulpverleners stellen dat de ARIJ zelden verrassingen oplevert bij sprake van risico- of onveiligheidssituaties. In plaats daarvan functioneert het als middel tot reflectie of verantwoording.

Toch blijkt ook terughoudendheid in het gebruik van de ARIJ, ook bij het invullen van de risicovragen rondom armoede. Sommige hulpverleners geven aan dat ze vragen openlaten of pas later invullen, omdat ze de benodigde informatie nog niet hebben of omdat ze aarzelen om zonder volledig zicht een oordeel te vellen. Deze terughoudendheid hangt samen met het feit dat de ARIJ vrij zwart-wit is in het benoemen van risico's, wat soms kan wringen met de genuanceerde manier waarop hulpverleners hun oordeel willen vormen (Heggdalsvik et al., 2018). Het spanningsveld tussen gestandaardiseerde invulling en professioneel inschattingsvermogen vraagt wellicht om meer duidelijkheid en ondersteuning vanuit de organisatie.

Armoede als sluipend risico

De bevinding dat armoede vaak niet als een op zichzelf staande risicofactor wordt gezien sluit aan bij internationaal onderzoek. In een review van praktijkprogramma's blijkt dat armoede vaak pas zichtbaar wordt wanneer andere signalen de aandacht trekken, zoals schoolverzuim of gedragsproblemen (Timor-Shlevin et al., 2023). De oorzaak ligt volgens hen deels in de institutionele focus op acute veiligheid in plaats van structurele bestaansonzekerheid. Ook in huidig onderzoek benoemen hulpverleners dat armoede vaak pas later ter sprake komt, onder andere door schaamte of doordat ouders het zelf niet als probleem zien.

Deze bevindingen versterken daarnaast de theoretische uitgangspunten van de *Poverty-Aware Paradigm* (Krumer-Nevo, 2020). Dit paradigma stelt dat armoede pas zichtbaar wordt in hulpverlening als de hulpverlener actief ruimte creëert voor het verhaal van de cliënt. Dat vraagt relationeel en contextsensitief werken. In het huidige onderzoek werd zichtbaar dat de standaardvragen in de ARIJ over financiële stress onvoldoende zijn om die complexiteit op te vangen. Het belang van gespreksvaardigheden en timing werden door verschillende hulpverleners genoemd en sluiten aan bij de aanbeveling van Timor-Shlevin et

al. (2023), waarin wordt aangemoedigd om hulpverleners te trainen in het herkennen en bespreekbaar maken van armoede zonder oordeel.

Beleid vs. praktijk

Hoewel binnen Enver de ARIJ is ingebed in het beleid, blijkt in de praktijk onduidelijkheid te bestaan over wanneer en hoe het instrument ingezet moet worden. Dit sluit aan bij het werk van Fixsen et al. (2005), die stellen dat implementatie van nieuwe werkwijzen vaak faalt zonder gerichte training, coaching en structurele ondersteuning. Daarom worden risicotaxatie-instrumenten soms in de praktijk enkel formeel gebruikt, zonder dat het daadwerkelijk geïntegreerd is in het dagelijks handelen van professionals (Gillingham, 2011).

Bovendien verschilt de toepassing van de ARIJ tussen werkvormen. In bijvoorbeeld pleegzorg wordt het instrument jaarlijks geëvalueerd en bij risicovragen ingezet, terwijl het binnen Enver op School volledig buiten beeld is. Dergelijke verschillen kunnen deels verklaard worden door de aard van het werk, zoals langdurige vs. kortdurende trajecten, maar wijzen ook op het ontbreken van een consistente implementatie van beleid. Hulpverleners lijken hierin zelf afwegingen te maken over wanneer en hoe beleid wordt toegepast, zeker wanneer richtlijnen niet aansluiten bij hun werkpraktijk of professionele overtuigingen (Lipsky, 2010).

Eerdere besluitvorming

Verder is een andere opvallende bevinding in dit onderzoek dat eerdere ervaringen met gezinnen invloed uitoefenen op actuele besluitvorming. Hulpverleners geven aan dat wanneer eerdere signalen van armoede niet leidden tot verandering, zij geneigd zijn nieuwe signalen als minder urgent te beschouwen. Deze bevinding ondersteunt de kern van het *Decision-Making Ecology Model*, waar wordt beschreven dat beslissingen niet op zichzelf staan, maar worden gevormd door eerdere besluitvorming en persoonlijke leerervaring van de professional (Baumann et al., 2013).

Het belang van eerdere casuïstiek in professionele besluitvorming wordt ook benadrukt in de literatuur over intuïtieve oordeelvorming. Hulpverleners bouwen tijdens cliëntencontact een impliciete basiskennis op, waarbij ze nieuwe situaties interpreteren door de lens van eerder opgedane ervaringen (Saltiel, 2015). Dit proces is vaak efficiënt, maar kan er ook toe leiden dat nieuwe signalen onvoldoende objectief worden beoordeeld wanneer ze overeenkomen met eerder bekende patronen.

Daarnaast speelt de ervaring met ineffectieve besluitvormingen een belangrijke rol. Professionals die herhaaldelijk merken dat hun hulpverlening geen structurele verandering teweegbrengt, kunnen hun risicotaxatie bijstellen of zelfs laten afzwakken (Platt & Turney, 2013). Hierbij verschuift de drempel om signalen serieus te nemen geleidelijk, doordat complexe of terugkerende problematiek wordt genormaliseerd. Hoewel dit aspect minder nadrukkelijk terugkomt in huidig onderzoek, kan het in het geval van armoede betekenen dat signalen pas bij ernstige escalatie aanleiding geven tot het ondernemen van actie.

Het structureel gebruik van een risicotaxatie-instrument zoals de ARIJ zou hierin helpend kunnen zijn. Doordat het instrument vaste indicatoren bevat en systematische analyse stimuleert, helpt het hulpverleners om signalen van armoede opnieuw te meten, los van eerdere ervaringen of verwachtingen (Gillingham, 2011). Dit kan bijdragen aan het voorkomen van routinematige besluitvorming en kan normalisering van problematiek tegengaan door professionals te dwingen hun observaties te onderbouwen.

De invloed van externe voorwaarden

Als laatste blijkt uit dit onderzoek dat hulpverleners in hun handelen worden beïnvloed door externe voorwaarden, zoals de beschikbaarheid van fondsen en lokale gemeentebelid. Meerdere hulpverleners spraken hun zorgen uit over het wegvallen van laagdrempelige ondersteuning, zoals het Jeugdfonds Sport & Cultuur, wat volgens hen directe gevolgen heeft voor de mogelijkheden om gezinnen in armoede praktische hulp te bieden.

Deze bevinding sluit aan bij eerder onderzoek dat aantoont dat de effectiviteit van hulpverlening in armoede situaties mede wordt bepaald door structurele randvoorwaarden (Sheedy, 2013). De handelingsruimte van hulpverleners wordt in belangrijke mate begrensd door beleidsmatige keuzes, beschikbare voorzieningen en institutionele kaders (Munro, 2011). Het wegvallen van bestaande fondsen kan belemmerend werken, omdat het gezinnen tegenwerkt in het deelnemen aan sociale activiteiten, wat weer van invloed kan zijn op het welzijn van kinderen (Van Lancker & Van Mechelen, 2014).

Daarbij blijkt uit de literatuur dat de beschikbaarheid van materiele hulpbronnen ook invloed heeft op de afwegingen van hulpverleners. Wanneer praktische steun ontbreekt, zijn professionals genooddaakt vaker terug te vallen op gedragsgerichte of opvoedkundige interventies, terwijl armoede vaak een structureel probleem is (Gupta et al., 2016). Ook hierin wordt dus benadrukt dat besluitvorming afhangt van meerdere factoren, waaronder lokaal beleid, beschikbare hulpbronnen en institutionele randvoorwaarden. Het ontbreken van

praktische voorzieningen kan niet alleen zorgen voor operationele beperkingen, maar kan ook invloed uitoefenen op de keuzes die professionals maken in hun hulpverlening.

Kritische reflectie op bevindingen en beperkingen van de literatuur

Hoewel de bevindingen van dit onderzoek aansluiten bij bestaande literatuur over armoede en besluitvorming in de jeugdhulp, blijven er ook vragen open staan. Zo is het bijvoorbeeld nog onduidelijk hoe hulpverleners structurele armoedeproblematiek monitoren binnen gezinnen waar hulptrajecten van korte duur zijn, zoals bij crisishulp. Ook is het dan nog onduidelijk of en hoe armoedeproblematiek wordt opgepakt wanneer gezinnen doorstromen naar een andere vorm van hulpverlening. Daarnaast is er, buiten het aanvragen van fondsen, nog niet duidelijk welke interventies er verder worden ingezet bij signalering van armoede.

Daarnaast beschrijft de literatuur wel de invloed van contextuele factoren (Helm & Roesch-Marsh, 2011; Saltiel, 2015), maar empirisch onderzoek naar hoe deze factoren verschillen tussen regio's of beleidscontexten/organisaties ontbreekt vaak. Bovendien ligt de focus in eerder onderzoek voornamelijk op het gebruik van risicotaxatie-instrumenten bij kindermishandeling of veiligheid (Gillingham, 2011), terwijl het gebruik van dergelijke instrumenten bij sociaaleconomische problematiek, zoals armoede, onderbelicht is gebleven.

Sterke punten en beperkingen van huidig onderzoek

Een belangrijk sterk punt van dit onderzoek is de toepassing van het DMEM (Baumann et al., 2013), dat het mogelijk maakt om besluitvorming vanuit meerdere contextlagen te analyseren. De combinatie van casus, hulpverlener, organisatorische en externe factoren bood een genuanceerd beeld om de complexiteit van besluitvorming rondom armoede te begrijpen. Theoretisch gezien benadrukt dit onderzoek daarmee het belang van ecologische en contextuele benaderingen van besluitvorming, waarbij risicotaxatie niet wordt gezien als een universeel proces, maar als iets dat afhankelijk is van diverse invloeden.

Verder kon er, door interviews af te nemen in vier verschillende werkvormen binnen Enver een genuanceerd beeld worden gevormd van hoe hulpverleners omgaan met armoede in hun hulpverlening. Ook hielp dit om een beeld te vormen van de manier waarop hulpverleners de ARIJ gebruiken. Deze variatie tussen werksoorten maakte het bovendien mogelijk om verschillen in toepassing en ervaring van de ARIJ zichtbaar te maken, wat bijdraagt aan de praktische bruikbaarheid van de resultaten voor diverse teams binnen Enver.

Tegelijkertijd kent dit onderzoek ook beperkingen. Zo is het aantal deelnemers niet groot ($N = 8$), waardoor de generaliseerbaarheid beperkt is. Daarnaast zijn alle participanten afkomstig uit dezelfde organisatie en stedelijke regio (Rotterdam), wat de overdraagbaarheid naar andere contexten, zoals andere steden of zorgorganisaties, mogelijk beperkt maakt. Ook kan de aanwezigheid van sociale wenselijkheid tijdens de interviews de uitkomsten beïnvloeden hebben, ondanks de anonimiteit en vertrouwelijkheid die vooraf werd benadrukt. Tot slot zijn er geen ouders of jongeren geïnterviewd, waardoor het perspectief van cliënten zelf op hoe armoede wel of niet zichtbaar wordt in de hulpverlening ontbreekt.

Aanbevelingen voor vervolgonderzoek

Voor vervolgonderzoek is het aan te bevelen om met behulp van kwalitatief onderzoeksmethoden, zoals (diepte-)interviews of focusgroepen, verder te onderzoeken hoe hulpverleners betekenis geven aan armoede binnen hun besluitvorming en welke onderliggende normen, waarde en professionele overtuigen hierin een rol spelen. Ook kan worden onderzocht hoe intuïtieve afwegingen zich verhouden tot gestandaardiseerde risicotaxatie bij sociaaleconomische problematiek. Tevens is het relevant om longitudinaal onderzoek te doen naar de ontwikkeling van risicotaxatie in relatie tot armoede en welke factoren hierin voorspellend zijn voor het al dan niet inzetten van hulp. Als laatste zou het inzichtvol kunnen zijn om onderzoek te doen naar cliëntenperspectieven op hoe financiële stress wordt herkend en besproken in jeugdhulpverlening.

Aanbevelingen voor Enver

Op basis van dit onderzoek kunnen voor Enver en haar professionals de volgende aanbevelingen worden gedaan:

- **Bied duidelijke richtlijnen voor het gebruik van de ARIJ**, inclusief wanneer het instrument wordt ingevuld, hoe financiële stress wordt gewogen en wat de gevolgen zijn van een bepaalde score. Dit kan interpretatieverschillen voorkomen en versterkt eenduidigheid in toepassing.
- **Communiqueer intern het belang van het invullen van de ARIJ**, niet alleen voor verantwoording, maar ook voor het verkrijgen van een bredere risicotaxatie waarin financiële stress expliciet wordt meegenomen.
- **Investeer in training voor hulpverleners**, gericht op zowel het herkennen en bespreekbaar maken van armoede als op het zorgvuldig gebruiken van de ARIJ.

Combineer hierbij kennis van armoedeproblematiek met praktische vaardigheden en reflectie op professionele oordeelvorming.

- **Integreer de ARIJ beter in het werkproces**, bijvoorbeeld door vaste momenten te creëren waarop het instrument gezamenlijk wordt ingevuld of besproken in intervisie.
- **Erken dat er geen ‘one-size-fits-all’ benadering bestaat**, maar dat de toepassing van de ARIJ moet aansluiten bij de context van verschillende werkvormen. In langdurige trajecten zoals pleegzorg is structurele toepassing geschikter dan in kortdurende vormen van hulp zoals Enver op School, waar minder toezicht is op de thuissituatie. Dit betekent niet dat standaardisatie onwenselijk is, maar wel dat toepassing en timing moeten aansluiten bij de aard van het contact met gezinnen.
- **Zorg voor terugkoppeling en opvolging wanneer de ARIJ wordt ingevuld**, zodat hulpverleners weten wat er met de informatie gebeurt en cliënten begrijpen waarom bepaalde vragen worden gesteld.

Conclusie

Deze studie laat zien dat besluitvorming over armoede in de jeugdhulp een genuanceerd, relationeel en contextafhankelijk proces is, waarin de ARIJ een ondersteunende, maar geen centrale rol speelt. Hulpverleners beoordelen armoede doorgaans in samenhang met andere risicofactoren, waarbij hun professionele inschatting leidend blijft. De ARIJ wordt daarbij voornamelijk gebruikt als reflectiemiddel en hulpmiddel voor verantwoording. Effectieve signalering en aanpak van armoede vraagt om ruimte voor professionele afweging, training, heldere beleidsimplementatie en beschikbaarheid van praktische ondersteuning. De centrale boodschap van dit onderzoek is dat risicotaxatie van armoede pas effectief kan zijn wanneer structurele, organisatorische en relationele condities samenkomen. Alleen dan kunnen professionals financieel kwetsbare gezinnen tijdig en passend ondersteunen.

Referentielijst

- Bartelink, C., Van Yperen, T. A., & Berge, I. J. T. (2015). Deciding on child maltreatment: A literature review on methods that improve decision-making. *Child Abuse & Neglect*, 49, 142–153. <https://doi.org/10.1016/j.chiabu.2015.07.002>
- Baumann, D. J., Fluke, J. D., Dalglish, L., & Kern, H. (2013). The decision-making ecology. In *Oxford University Press eBooks* (pp. 24–38).
<https://doi.org/10.1093/acprof:oso/9780199973729.003.0002>
- Bijlsma, A., Assink, M., & Van Der Put, C. (2023). Jeugdbescherming op maat: Een pilotonderzoek naar ARIJ-Needs. *Jeugd in Ontwikkeling*. <https://doi.org/10.54447/jio.13107>
- Braun, V., & Clarke, V. (2006). Using thematic analysis in psychology. *Qualitative Research in Psychology*, 3(2), 77–101. <https://doi.org/10.1191/1478088706qp063oa>
- Bywaters, P., Bunting, L., Davidson, G., Hanratty, J., Mason, W., McCartan, C., & Steils, N. (2016). The relationship between poverty, child abuse and neglect: An evidence review. *Joseph Rowntree Foundation*. <https://www.researchgate.net/publication/296814436>
- Centraal Bureau voor de Statistiek. (2023). *Armoede & sociale uitsluiting 2023*. Centraal Bureau Voor de Statistiek. <https://www.cbs.nl/nl-nl/publicatie/2023/51/armoede-sociale-uitsluiting-2023>
- Creswell, J. W., & Poth, C. N. (2017). *Qualitative inquiry and research design: Choosing among five approaches*.
https://openlibrary.org/books/OL28633749M/Qualitative_Inquiry_and_Research_Design
- Dewanckel, L., Decoene, J., Van Beveren, L., Roose, R., & Roets, G. (2021). Dealing with risk in situations of poverty: When complexity in frontline practice becomes wallpaper for organizational policy. *European Journal of Social Work*, 26(1), 160–172.
<https://doi.org/10.1080/13691457.2021.1977253>
- Evans, G. W., & Kim, P. (2012). Childhood Poverty, Chronic Stress, Self-Regulation, and Coping. *Child Development Perspectives*, 7(1), 43–48. <https://doi.org/10.1111/cdep.12013>

- Featherstone, B., Gupta, A., Morris, K., & Warner, J. (2016). Let's stop feeding the risk monster: Towards a social model of 'child protection'. *Families Relationships And Societies*, 7(1), 07–22. <https://doi.org/10.1332/204674316x14552878034622>
- Featherstone, B., Morris, K., Daniel, B., Bywaters, P., Brady, G., Bunting, L., Mason, W., & Mirza, N. (2017). Poverty, inequality, child abuse and neglect: Changing the conversation across the UK in child protection? *Children And Youth Services Review*, 97, 127–133. <https://doi.org/10.1016/j.childyouth.2017.06.009>
- Feldman, G. (2018). Towards a relational approach to poverty in social work: Research and practice considerations. *The British Journal of Social Work*. <https://doi.org/10.1093/bjsw/bcy111>
- Gambrill, E. (2012). *Critical thinking in clinical practice: Improving the quality of judgments and decisions*. John Wiley & Sons.
- Gevaert, K., Keinemans, S., & Roose, R. (2018). Deciding on priorities in youth care: A systematic literature review. *Children and Youth Services Review*, 95, 191–199. <https://doi.org/10.1016/j.childyouth.2018.10.026>
- Gillingham, P. (2011). Decision-making tools and the development of expertise in child protection practitioners: Are we 'just breeding workers who are good at ticking boxes'? *Child & Family Social Work*, 16(4), 412–421. <https://doi.org/10.1111/j.1365-2206.2011.00756.x>
- Gupta, A., Featherstone, B., & White, S. (2016). Reclaiming humanity: From capacities to capabilities in understanding parenting in adversity. *The British Journal of Social Work*, 46(2), 339–354. <https://doi.org/10.1093/bjsw/bcu137>
- Heggdalsvik, I. K., Rød, P. A., & Heggen, K. (2018). Decision-making in child welfare services: Professional discretion versus standardized templates. *Child & Family Social Work*, 23(3), 522–529. <https://doi.org/10.1111/cfs.12444>

- Helm, D., & Roesch-Marsh, A. (2016). The ecology of judgement: A model for understanding and improving social work judgements. *The British Journal of Social Work*, 47(5), 1361–1376.
<https://doi.org/10.1093/bjsw/bcw091>
- Hoff, S., Van Hulst, B., Schut, J. M. W., & Goderis, B. (2019). Armoede in kaart 2019. *Sociaal en Cultureel Planbureau*. <https://digitaal.scp.nl/armoedeinkaart2019/wat-is-armoede/>
- Hopman, M., De Jong, A., & Kalverboer, M. (2019). *Ik ben meer dan mijn problemen: Een integrale aanpak voor kinderen met meerdere problemen in de thuissituatie*.
<https://www.kinderombudsman.nl/system/files/publications/2019-Publicatie%20aanmaken/KOM-Rapport-Ik-ben-meer-dan-mijn-problemen.pdf>
- Jones, H. (2023). ‘A constant battle’: The interaction of government discourse, poverty and child and family social work practice. *Journal Of Social Work Practice*, 37(2), 153–167.
<https://doi.org/10.1080/02650533.2022.2162488>
- Jungmann, N., Wesdorp, P., & Madern, T. (2020). Stress-sensitief werken in het sociaal domein. In *Bohn Stafleu van Loghum eBooks*. <https://doi.org/10.1007/978-90-368-2433-0>
- Kalthoff, H. (2020). Opgroeien en opvoeden in armoede. In *Opgroeien en Opvoeden in Armoede*.
<https://www.nji.nl/system/files/2021-04/Opgroeien-en-opvoeden-in-armoede.pdf>
- Kalthoff, H., & Kassenberg, A. (2020). Armoede en gevolgen voor opgroeien en opvoeden. *Nederlands Jeugdinstituut*. <https://www.nji.nl/publicaties/opgroeien-en-opvoeden-in-armoede>
- Krumer-Nevo, M. (2015). Poverty-aware social work: A paradigm for social work practice with people in poverty. *The British Journal of Social Work*, 46(6), 1793–1808.
<https://doi.org/10.1093/bjsw/bcv118>
- Krumer-Nevo, M. (2020). *Radical hope: Poverty-aware practice for social work*.
<https://doi.org/10.2307/j.ctv136c5nc>
- Lincoln, Y. S., & Guba, E. G. (1985). *Naturalistic inquiry*. SAGE. <https://us.sagepub.com/en-us/nam/book/naturalistic-inquiry>

- Lipsky, M. (2010). *Street-Level Bureaucracy, 30th Anniversary Edition: Dilemmas of the individual in public service*. Russell Sage Foundation.
<https://www.jstor.org/stable/10.7758/9781610446631>
- Masarik, A. S., & Conger, R. D. (2016). Stress and child development: A review of the Family Stress Model. *Current Opinion in Psychology*, 13, 85–90.
<https://doi.org/10.1016/j.copsyc.2016.05.008>
- Munro, E. (2011). *The Munro review of child protection: Final report, a child-centred system*. The Stationery Office. <https://assets.publishing.service.gov.uk/Munro-Review.pdf>
- Murphy, C. (2022). A more ‘child-centred’ system? The discretionary spaces of the child protection social worker. *Journal Of Social Work Practice*, 37(1), 3–16.
<https://doi.org/10.1080/02650533.2022.2031935>
- Parton, N. (2014). Social work, child protection and politics: Some critical and constructive reflections. *The British Journal of Social Work*, 44(7), 2042–2056.
<https://doi.org/10.1093/bjsw/bcu091>
- Pelton, L. H. (2015). The continuing role of material factors in child maltreatment and placement. *Child Abuse & Neglect*, 41, 30–39. <https://doi.org/10.1016/j.chiabu.2014.08.001>
- Platt, D., & Turney, D. (2013). Making threshold decisions in child protection: A conceptual analysis. *The British Journal of Social Work*, 44(6), 1472–1490. <https://doi.org/10.1093/bjsw/bct007>
- Radey, M., & McWey, L. M. (2019). Informal networks of low-income mothers: Support, burden, and change. *Journal Of Marriage and Family*, 81(4), 953–967.
<https://doi.org/10.1111/jomf.12573>
- Saltiel, D. (2015). Observing front line decision making in child protection. *The British Journal Of Social Work*, 46(7), 2104–2119. <https://doi.org/10.1093/bjsw/bcv112>

- Sheedy, M. (2013). *Core themes in social work: power, poverty, politics and values: Power, poverty, politics and values*. McGraw-Hill Education (UK).
<https://doi.org/10.1017/S0047279413000846>
- Sletten, M. S. (2021). *Standardised practice in Norwegian child welfare services: How standardization influences professional practice in child welfare services*.
<https://doi.org/10.31265/usps.116>
- Sletten, M. S., & Ellingsen, I. T. (2020). When standardization becomes the lens of professional practice in child welfare services. *Child & Family Social Work*, 25(3), 714–722.
<https://doi.org/10.1111/cfs.12748>
- Strier, R., Nouman, H., & Kantarovich, N. (2021). Knowing poverty: Social workers' perceptions of poverty knowledge. *Journal of Social Work*, 22(4), 896–914.
<https://doi.org/10.1177/14680173211032132>
- Timor-Shlevin, S., Saar-Heiman, Y., & Krumer-Nevo, M. (2023). Poverty-aware programs in social service departments in Israel: A rapid evidence review of outcomes for service users and social work practice. *International Journal of Environmental Research And Public Health*, 20(1), 889. <https://doi.org/10.3390/ijerph20010889>
- Van Der Put, C., Assink, M., & Stams, G. J. M. (2016). Het voorspellen van problematische opgroei- of opvoedingssituaties. *Kind en Adolescent*, 37(3), 133–154. <https://doi.org/10.1007/s12453-016-0117-4>
- Van Geuns, R., Desain, L., & Van Der Weijden, R. (2019). Hulp bij armoede: Bouwstenen voor effectieve hulpverlening bij armoede en schulden. In *Bohn Stafleu van Loghum eBooks*.
<https://doi.org/10.1007/978-90-368-2200-8>
- Van Lancker, W., & Van Mechelen, N. (2014). Universalism under siege? Exploring the association between targeting, child benefits and child poverty across 26 countries. *Social Science Research*, 50, 60–75. <https://doi.org/10.1016/j.ssresearch.2014.11.012>

Vial, A., Van Der Put, C., & Assink, M. (2020). *Validatie en doorontwikkeling van de ARIJ-Risicotaxatie*.

https://pure.uva.nl/ws/files/48051378/Validatie_en_Doorontwikkeling_van_de_ARIJ_Risicotaxatie_mei_2020.pdf

Vial, A., Van Der Put, C., Stams, G. J. J., Dinkgreve, M., & Assink, M. (2021). Validation and further development of a risk assessment instrument for child welfare. *Child Abuse & Neglect*, 117, 105047. <https://doi.org/10.1016/j.chiabu.2021.105047>

Bijlage 1 Plagiaatverklaring

BIJLAGE 4. PLAGIAATVERKLARING

Met ondertekening van deze overeenkomst verklaar ik Safae Akhiat student Pedagogische Wetenschappen van de Erasmus Universiteit Rotterdam, dat ik bij het schrijven van mijn scriptie over het onderwerp De rol van Risicotaxatie in Besluitvorming over Armoede: Ervaringen van Hulpverleners bij Enver geen plagiaat heb gepleegd en dat de scriptie het resultaat is van mijn eigen werk en verwoord is in mijn eigen woorden, behoudens citaten. Daar waar mijn scriptie gebaseerd is op informatie dan wel ideeën van een ander zal ik die ander recht doen door naar diens geraadpleegde werk te verwijzen. Tevens verklaar ik dat ik te allen tijde verantwoordelijk blijf voor het bovenstaande.*

Datum, plaats:

1-7-2025, Rotterdam

Handtekening:

A handwritten signature in black ink, consisting of a stylized 'S' and 'A'.